LESPAKKET

DOLFJE WEERWOLFJE

PAUL VAN LOON

WEEK TEGEN PESTEN

Doelgroep:
groep 4, 5 en 6

Thema: Grapje! Moet toch kunnen?!

DOEL EN OPZET LESPAKKET

THEMA

De Week Tegen Pesten vindt dit jaar van 26 tot en met 30 september 2022 plaats. Stichting School en Veiligheid organiseert campagnes om pesten op scholen tegen te gaan. Het thema van dit jaar is **Grapje! Moet toch kunnen?!** Met behulp van dit lespakket gaat jouw klas samen met Dolfje Weerwolfje (en zijn vrienden) met het thema aan de slag.

GRAPJE!

Grapjes hebben veel positieve kanten. Wat is er nu fijner dan samen lachen en plezier maken? Leuke grapjes zorgen voor een goede sfeer in de klas. En dat draagt weer bij aan verbinding en betrokkenheid. Maar met grapjes kun je ook flink de plank misslaan. Want is een grapje wel voor iedereen leuk? Of wordt er een specifieke leerling of een hele groep uitgelachen of uitgesloten? En wat als dit zelfs de norm dreigt te worden?

OPZET LESPAKKET

In dit lespakket vind je vijf activiteiten die je in de klas kunt uitvoeren. Het doel van deze activiteiten is om een fijne, veilige sfeer in de klas te bevorderen. Het onderwerp 'pesten' wordt zo op een speelse manier bespreekbaar gemaakt. De activiteiten kunnen los van elkaar gedaan worden. Maak dus vooral een selectie die jou aanspreekt. Per opdracht staat aangegeven wat de werkvorm is, hoeveel tijd het kost en welk materiaal je nodig hebt.
De benodigde fragmenten uit de boeken *SuperDolfje* en *SuperDolfje en de Groene Gigant* zijn aan dit lesmateriaal toegevoegd. Je hebt de boeken dus niet per se nodig om de opdrachten te kunnen doen. Maar misschien smaken de fragmenten naar meer en is het leuk om in of aansluitend aan de Week Tegen Pesten (één van) de boeken voor te lezen in de klas of deze rond te laten gaan langs de leerlingen.

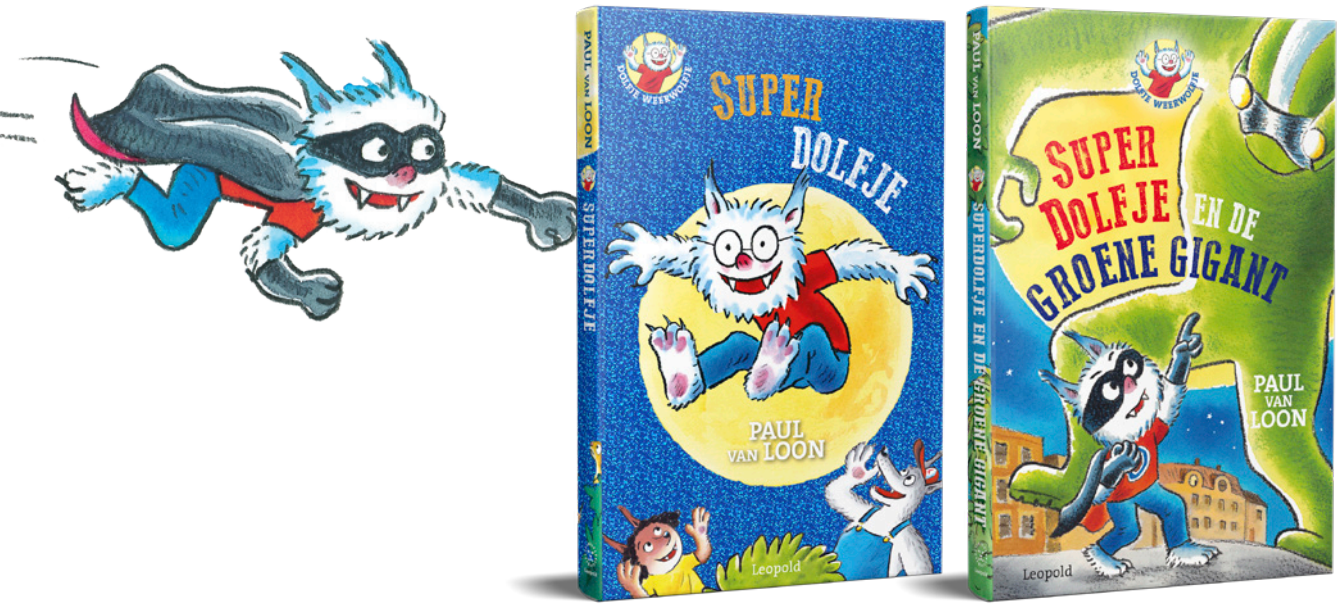

ACTIVITEIT 1:

EEN LESJE OVER HUMOR – WAT ZIJN GRAPJES?

Werkvorm: klassikaal
Tijd: 15 minuten
Benodigdheden: Fragment I (p. 90-91 uit *SuperDolfje en de Groene Gigant*)

Gevoel voor humor heeft iedereen. Maar lang niet iedereen vindt dezelfde dingen grappig. Waar jij hard om lacht, vindt een ander misschien helemaal niet grappig. Dat ligt aan verschillende dingen: in welk land je woont, hoe oud je bent, maar ook doordat we gewoon allemaal anders zijn.
Als een grapje leuk is, word je daar vrolijk van. En wist je dat grapjes zelfs helpen tegen pijn en stress? Als jij en je vriend om hetzelfde lachen, geeft dat ook een fijn gevoel. Eigenlijk zeg je ermee: 'Wij begrijpen elkaar.' Toch zijn niet alle grapjes goed. Soms gaat een grapje ten koste van een ander, dan wordt hij of zij belachelijk gemaakt. Dan is een grapje gemeen. Wat doe jij als je ziet of hoort dat er een gemeen grapje wordt gemaakt?

In de boeken van Dolfje lees je ook vaak grappige stukjes.

Lees nu fragment I voor.
Wie vindt dit stukje grappig? Leerlingen steken hun vingers op en leggen hun antwoord uit. (Bijvoorbeeld: Neef Leo praat erg grappig. De woorden en zinnen kloppen niet, maar je snapt hem wel. Zoals het woord 'stapkok'. Het grapje dat Leo net een kapstok lijkt is ook een grappig beeld, dat zie je zo voor je. Er zijn geen goede of foute antwoorden, want zoals net is uitgelegd: humor is heel persoonlijk.)

LESPAKKET

ACTIVITEIT 2:

TONEELSPELEN

Werkvorm: tweetallen
Tijd: 30 minuten (15 minuten schrijven, 15 minuten toneelspelen)
Benodigdheden: Fragment II (p. 62 uit *SuperDolfje*), pen en papier

De leerlingen gaan in tweetallen een scène (klein toneelstukje) schrijven, van maximaal tien regels. Dolfje speelt de hoofdrol en hij komt een ander personage tegen. In de scène wordt een grapje gemaakt. Dit kan een leuk óf een gemeen grapje zijn. Leerlingen kunnen putten uit hun eigen ervaring, uit verhalen of ze bedenken iets helemaal zelf. Vervolgens spelen enkele duo's hun eigen scène na voor de klas. De andere leerlingen mogen daarna zeggen of het een leuk grapje was of dat het onder pestgedrag viel. Inventariseer de antwoorden door handen te laten opsteken.

Lees als voorbeeld fragment II voor. (Wie vindt het 'grapje' dat de klas maakt leuk? Daar is niet zomaar eenduidig antwoord op te geven. Inventariseer de antwoorden en laat leerlingen uit beide groepen hun keuze beargumenteren.)

LESPAKKET

ACTIVITEIT 3:

TIPS OP BRIEFJES

Werkvorm: in groepjes, klassikaal
Tijd: 15 minuten
Benodigdheden: kleine briefjes en een doos/koektrommel/mand

Leerlingen gaan in groepjes tips verzinnen die bijdragen aan een fijne sfeer in de klas. Deze tips schrijven ze op een briefje. Zie de voorbeelden hieronder.

Bespreek daarna alle tips en kies samen de beste/leukste/origineelste tip uit. Deze tip kun je vanaf 26 september 2022 namelijk opsturen naar de wedstrijd van Dolfje Weerwolfje, die je vindt op **www.dolfjeweerwolfje.nl**.
Ten slotte stop je alle tips opgevouwen in een doos. Vanaf vandaag trekt er elke dag een kind blind een briefje uit de doos. Deze 'tip van de dag' wordt op het bord opgehangen en staat de hele dag centraal.

ACTIVITEIT 4:

COMPLIMENTENSPEL

Werkvorm: individueel, klassikaal
Tijd: 20 minuten
Benodigdheden: voor alle leerlingen een vel papier

De leerlingen leggen allemaal een vel papier op hun tafel, met hun naam erop. Vervolgens schrijven ze bij al hun klasgenootjes een compliment op. De leerlingen lopen in stilte door het lokaal. Bespreek van tevoren waaraan een goed compliment moet voldoen.
Bedenk bij ieder klasgenootje wat je leuk of bijzonder aan diegene vindt. Of wat je bewondert. En telt bijvoorbeeld een compliment als: 'Je hebt een mooie jas' ook mee? Nee, iets positiefs zeggen over iemands karakter is leuker.
Spreek af dat je geen complimentjes mag herhalen. Je leest dus eerst de lijst voordat je jouw compliment eronder schrijft. Natuurlijk doet de juf of meester ook mee.
Is de tijd om en zijn de lijsten nog niet volledig? Geen probleem. Als het goed is, heeft iedereen toch al een mooie lijst om mee naar huis te nemen.
Bespreek de opdracht kort na. Met welk complimentje ben je het meest blij?
Het is al helemaal leuk om deze opdracht op 1 maart nog eens te doen. Dan is het namelijk Nationale Complimentendag!

Voorbeeld:

- *Je kunt een verdrietig kind goed troosten.*
- *Je maakt leuke grapjes.*
- *Je kunt mooi voorlezen.*

LESPAKKET

ACTIVITEIT 5:

WAT ZOU JIJ DOEN?

Werkvorm: tweetallen, klassikaal
Tijd: 15 minuten
Benodigdheden: print van de drie situaties

Maak tweetallen van leerlingen die gewoonlijk niet veel met elkaar optrekken. Laat de tweetallen nadenken over de situaties die hieronder zijn geschetst. De leerlingen schrijven hun antwoorden op de print. Ze mogen dit ook verduidelijken met een tekening. Bespreek de antwoorden na en voer er kort een kringgesprek over. Wat vinden de anderen van de oplossingen die zijn verzonnen? Zou jij het ook zo aanpakken? Of heb je een heel ander idee?

SITUATIE 1. (Situatie is gebaseerd op fragment III uit *SuperDolfje*)

Na de pauze loopt Dolfje terug in de klas. Ineens zit Gregor, de nieuwe jongen, op zijn plek. De nieuwe jongen wil niet opstaan. Wat zou jij doen?

SITUATIE 2. (Situatie is gebaseerd op fragment IV uit *SuperDolfje en de Groene Gigant*)

Timmie heeft een nare invalmeester. Ze maken alleen nog maar urenlang saaie sommen en ze mogen niet eens naar de wc. Wat zou jij doen?

SITUATIE 3. (Situatie is gebaseerd op fragment V uit *SuperDolfje en de Groene Gigant*)

Een gigantisch groen monster heeft Timmie vastgeplakt met kauwgom. Hij is tien keer zo sterk als een weerwolf. Wat zou jij doen om je vriend te bevrijden?

Partners Dolfje Weerwolfje Tegen Pesten

School & Veiligheid STICHTING
Pestweb
NJi Nederlands Jeugdinstituut
STOP PESTEN NU!
Ouders & Onderwijs.
zwijsen Breng leren tot leven

Dolfje Weerwolfje™© tekst Paul van Loon/illustraties Hugo van Look/all rights reserved Uitgeverij Leopold
tekst lesmateriaal: Elisa van Spronsen | vormgeving: Caren Limpens

LESPAKKET

FRAGMENT I

(BIJ ACTIVITEIT 1: EEN LESJE OVER HUMOR – WAT ZIJN GRAPJES?)

(*SuperDolfje en de Groene Gigant*, hoofdstuk 28 - Pakje p. 96/97)

Neef Leo bezoekt opa weerwolf in de woonboom. Opa is op zoek naar het pakje van Dolfje, zodat Dolfje in SuperDolfje kan veranderen. Want dat is hard nodig…

‘Gaatst wij neefwolfje Dolfje helperen?
En hoe weetst opi dat allersmaal?’
Opa weerwolf wijst met zijn wandelstok omhoog naar de maan.
‘Ik zie de tekens in de volle maan, Leo.
Ik voel het in mijn weerwolvenbloed.
Ik ruik het in de wind.
En die wind fluistert: Gevaar!’
Hij pakt de touwladder beet die aan de boom hangt.
‘Maar eerst moet ik even iets zoeken, Leo.
Iets wat Dolfje hard nodig heeft.’
Opa klimt langs de touwladder naar zijn boomhut.
Nieuwsgierig kijkt Leo omhoog.
Uit de boomhut komen allerlei geluiden.
Gerommel.
Gestommel.
Dingen die omvallen.

LESPAKKET

De stem van opa weerwolf:
‘Grrr, waar heb ik dat ding nou gelaten!’
Er valt een doos uit de boom, gevolgd door drie hoeden en een paar oude regenjassen.
‘Grrr, ik wist toch zeker dat het in deze kist lag,’ bromt opa weerwolf in de boomhut.
Een nachthemd en een pyjamabroek vallen uit de boom.
‘Ah, eindelijk, hier is het!’
Opa weerwolf kijkt omlaag.
‘Leo, ik heb het gevonden.
Maar... waar ben je, Leo?’
Verbaasd kijkt opa naar de stapel hoeden en jassen en nachthemden die onder de boom ligt.
Een behaarde klauw komt uit de kledinghoop tevoorschijn.

LESPAKKET

FRAGMENT II

(BIJ ACTIVITEIT 2: TONEELSPELEN)

(*SuperDolfje*, hoofdstuk 3 - Gregor - p. 14)
In de klas van Dolfje en Noura komt een nieuwe leerling: Gregor.

3 GREGOR

Een jongen staat op de drempel.
Hij is groot.
En hij heeft een grote, gele haardos.
Glanzend, als een gouden helm.
Het lijkt of een stralend licht de klas in komt.
Grijnzend kijkt de jongen naar binnen.
Zijn tanden zijn superwit.
'Wow!' fluistert Noura.
'Net een tv-reclame voor tandpasta!'
De jongen loopt naar het digibord.
Hij glimlacht.
Hij zet zijn handen in zijn zij.
Dan kijkt hij de klas rond.
Van links naar rechts.
'Die is echt niet bang,' fluistert
Dolfje.
Noura knikt.
Opeens merkt Dolfje dat de jongen
hem strak aankijkt.
Zijn ogen lijken gloeiende punten.
Eng! denkt Dolfje.
Meester Frans glimlacht breed.
Hij legt zijn hand op de schouder
van de nieuwe.
'Dit is Gregor.
Een fijne nieuwe leerling.
Dat zie je zo.

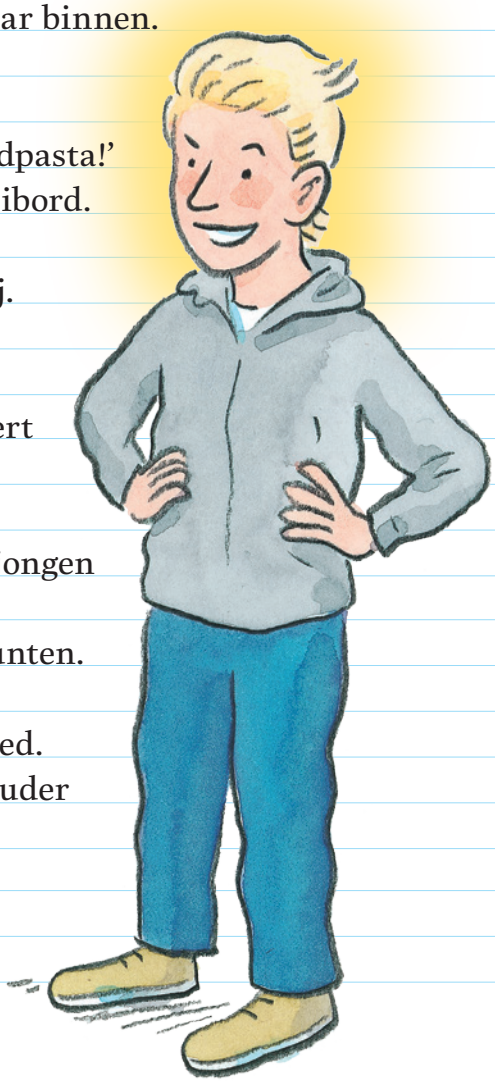

LESPAKKET

FRAGMENT III

(BIJ ACTIVITEIT 5: WAT ZOU JIJ DOEN?)

(*SuperDolfje*, hoofdstuk 7 - Stom - p. 26)

Bij Dolfje op school zit een nieuwe leerling: Gregor. Alle leerlingen en ook de meester lijken een groot fan van Gregor te zijn.

7 STOM

‘Doe niet zo stom,’ zegt Noura.
‘Wat een onzin!
Iedereen mag toch meedoen?’
Gregor schudt zijn hoofd.
‘Jammer.
Jullie moeten ophouden met *anders* zijn!
Dan hoor je er ook bij.
Dan mag je pas meedoen met ons.’
De kinderen gooien de bal naar elkaar.
Niemand let meer op Dolfje en Noura.
‘Dit is superstom,’ zegt Dolfje.
‘Wij willen ook meedoen.’
Maar de andere kinderen luisteren niet naar hem.
Ze luisteren alleen naar Gregor.
Ze doen alsof Dolfje en Noura niet bestaan.

LESPAKKET

FRAGMENT III

(BIJ ACTIVITEIT 5: WAT ZOU JIJ DOEN?)

(*SuperDolfje en de Groene Gigant,* hoofdstuk 10 - Lelijk - p. 34-35)
Timmie baalt enorm. Zijn nieuwe invalmeester is vreselijk...

10. LELIJK

Timmie smijt de deur dicht en gooit zijn tas in de hal neer.
'Stomme dwerg,' mompelt hij.
'Timmie, wat nou weer?' roept pa.
Met een boos gezicht gaat Timmie naast Dolfje op de bank zitten.
'Net wat ik dacht.
Die invalmeester is helemaal niet leuk.
Hij laat ons alleen maar stomme dingen doen.'
Pa grinnikt.
'Maar daar zijn meesters toch altijd mee bezig?
Met stomme dingen, zoals tekenen, lezen, boeken en zo?
Bèh, afschuwelijk.'
'Was dat maar waar,' zegt Timmie.
'Ik ben dol op lezen.
En ik houd van tekenen en zo.
Maar dat doen we niet bij meester Dibbes.'
'Wat doen jullie dan?' vraagt Dolfje.
'Saaie sommen maken.
Hele lange saaie sommen, urenlang.
Breuken, tafels, staartdelingen.
Scheikunde zelfs.
Dat hoeven wij nog helemaal niet te kunnen.
En we moeten stil zijn, de hele dag.
We mogen niet naar de wc, want dat doe je thuis maar, zegt-ie.

LESPAKKET

Oh ja...'
Timmie springt op en rent de gang in.
'Nee, echt?' roept pa hem na.
'Dat kan toch niet!'
'Echt waar!' roept Timmie vanuit de wc.
Dolfje hoort hem plassen.
Het klettert alsof een kraan helemaal openstaat.
Timmie heeft het wel heel lang moeten ophouden,
denkt hij.
In de gang klinkt een diepe zucht.
'Zelfs een boek lezen mag niet,' zegt Timmie als
hij terug in de kamer is.
'Die Dibbes zit daar maar met zijn kwaaie kop.
Hij is klein en lelijk.'
Pa schudt zijn hoofd.
'Ho, dat mag je niet zeggen, Timmie.'
Pa krabt peinzend achter zijn oor.
'Alleen als hij echt lelijk is, natuurlijk.
Dan is het de waarheid.'
'Hij is echt lelijk, pa.
Hij zit met een scherpe pen in een
boek te krassen.
Gluurt over de rand van dat
boek naar ons met zijn
kleine, geniepige oogjes.
Als je een keer fout
beweegt, krast hij
iets achter je naam.'

LESPAKKET

FRAGMENT III

(BIJ ACTIVITEIT 5: WAT ZOU JIJ DOEN?)

(*SuperDolfje en de Groene Gigant,* hoofdstuk 42 - Verrassing - p. 144)
De Groene Gigant heeft Noura en Timmie gevangen en van top tot teen in groene kauwgomslierten gewikkeld. Dolfje wil zijn vrienden helpen.
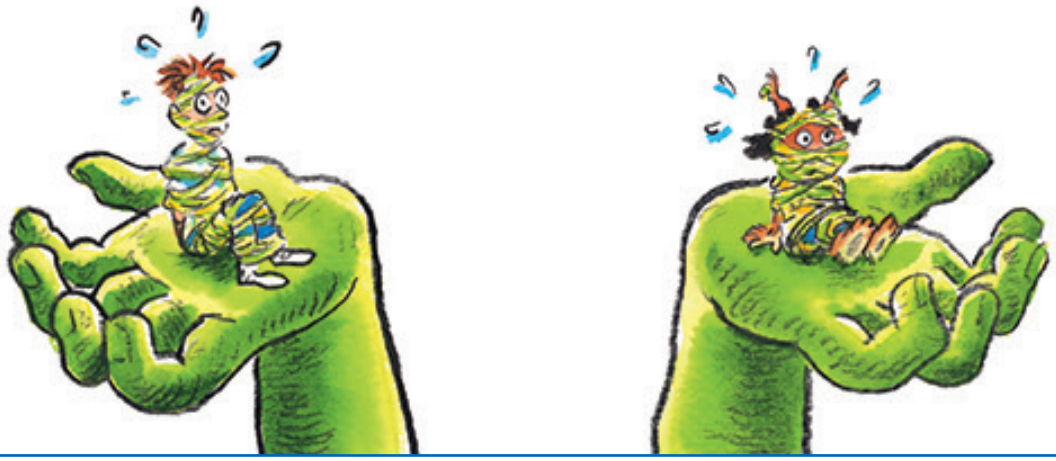
‘Ga jij mij zeggen wat ik moet doen?
Kijk hier eens...’
Zijn ogen worden smalle spleten.
Langzaam opent hij zijn hand.
Dolfje houdt zijn adem in.
Op de handpalm van de Groene Gigant zit Noura.
Ze is nog steeds van top tot teen in groene
kauwgumslierten gewikkeld.
Dolfje ziet alleen haar ogen.
Die kijken angstig naar hem.
‘Help me, Dolfje,’ lijken ze te zeggen.
‘Wrow, laat Noura gaan,’ gromt Dolfje.
‘Anders...’
De Groene Gigant barst in lachen uit.
‘Anders wat, klein wit ventje?
Ik heb nog een verrassing.’
Hij opent zijn andere hand.
Daarin zit Timmie.
Net als Noura is hij omwikkeld met groene
kauwgumdraden.
Ook hij kijkt met grote angstogen naar Dolfje...